

Wie is Stef Bos?

Stef Bos (1961, Veenendaal) woont met zijn zwangere Zuid-Afrikaanse vrouw (een kunstenares) en twee kinderen afwisselend in Kaapstad en Wachtebeke (België). Bos heeft twaalf albums en vier boeken op zijn naam staan. Zijn debuut is dit nu later wordt dubbel platina. Won o.a. de Gouden Harp en Edison.

de wereld volgens

‘Als je zingt, breekt de weerstand’

Zet Stef Bos en Matthijn Buwalda naast elkaar, dan volgt er vanzelf een goed gesprek. Over vaderschap, ouder worden en het ambacht. ‘Moet er eerst een zegen op rusten voordat jij het podium opstapt?’

TEKST WILFRED HERMANS BEELD GOEDFOLK

Terwijl zijn team het podium klaar maakt voor de show, ploft Stef Bos uiterst ontspannen neer in een rode theaterstoel, voor de fotoshoot. Het lukt de fotograaf ternauwernood om de druk vertellende artiest nu en dan te instrueren. Dan, als Matthijn Buwalda na een lange file eindelijk arriveert: ‘Ah, daar is ‘ie, met de zegen van de Heer! Die had alleen geen rekening gehouden met een ongeluk.’

We zijn in Lokeren, waar Matthijn voor de gelegenheid een theatershow van Stef bezoekt. Samen schreven en zongen ze het liedje *Lichtjes in de mist* van Buwalda’s gelijknamige derde album. De twee theatermannen kletsen gezellig bij over hun nieuwe voorstellingen. Oja, en Stef – die al twee jonge kinderen heeft – heeft nog een nieuwtje: zijn vrouw is half mei uitgerekend. ‘Jaja, ik blijf produceren. Je mag het zaad niet op de rotsen verspillen.’

ONTMOETING IN HET REFREIN

Na de shoot nemen we in de krochten van het theater plaats in een kleine kleedkamer. De grote spiegels prikkelen Stef gelijk tot de bespiegeling dat God een spiegel is. Matthijn: ‘Gaan we het alleen over God hebben?’ Nee, zo weten

we na dik een uur, al zal hij nog vaak genoeg om de hoek kijken.

Matthijn nodigde Stef vorig jaar uit om een liedje over God te schrijven, *Lichtjes in de mist*, in de hoop dat ze elkaar zouden ontmoeten in het refrein. Daardoor werd Stef teruggeworpen op de vraag wat hij eigenlijk gelooft. ‘Dat was nieuw,

••••

‘Het Nieuwe Testament blijft mijn richtsnoer’

••••

want ik ben agnost. Mijn geloof is juist dat ik me niet met zo’n vraag bezig hoef te houden. Ik wil er wél naar leven, opgevoed als ik ben met het Nieuwe Testament. Dat blijft mijn richtsnoer.’

Matthijn: ‘Dat kennismakingsgesprek is eigenlijk het liedje geworden, maar dan op rijm. Wat mij stoort aan de christelijke hoek waar ik uitkom, is: je hoort alleen bij ons als je in precies hetzelfde gelooft. Maar als Jezus mij iets leert, is het: naast elkaar staan.’

Hoe zag die ontmoeting in het refrein er uiteindelijk uit? Waar vonden jullie elkaar?

Matthijn: ‘In dat we beiden meer niet weten dan wel. Dat ons bescheidenheid past als we over God praten, dat we zijn overgeleverd aan metaforen. Hij gaat mijn verstand te boven. Dus als Stef zingt dat God een vrouw is – prima.’

Stef: ‘Ik besef dat ik deel uitmaak van een groter verhaal en iets door te geven heb. Mijn muziek is niet ter meerdere eer en glorie van mijn ego. Mijn vader zei in zijn laatste tien jaar: “Je had net zo goed theologie kunnen studeren.” Preken is mooi, maar als je zingt, is er geen discussie meer. Het breekt de weerstand: je raakt ontroerd, of niet. Muziek van Bach kan ongelovigen tot in het diepste van hun ziel ontroeren. Hoe ouder ik word, hoe meer ik merk: mijn teksten zijn mijn onmacht, een vehikel, de kracht zit in de muziek.’

Matthijn: ‘Ik geloof dat God zichzelf een gezicht heeft gegeven in Jezus en dat Jezus de verbinder is tussen God en mensen. En dat we het offer van Jezus nodig hebben om bij God te komen, ja.’

Stef: ‘Dat vind ik een fenomenale theaterale vondst, met alle respect. Ik ervaar God als ik voor de zee sta, bij de geboorte van mijn kinderen of onderaan de

Tafelberg in Kaapstad. Dat is voor mij God. Soms zie je hem, soms is 'ie verborgen in de mist. Toen mijn protestantse vader stierf, had ik niet het idee dat hij een andere God ontmoette dan ik.'

Matthijn: 'Hoewel je in *Papa* wat anders zingt: "We komen elkaar nooit meer tegen".'

Stef: 'Dat nummer wordt vaak verkeerd geïnterpreteerd. Het was een lief-

••••

'Mijn vader zei: Je had net zo goed theologie kunnen studeren'

••••

desliedje voor mijn vader, en die liefde uit ik niet door in zin 1 te zingen: Papa, ik hou steeds meer van jou. Nee, zo iets stel je uit. Ik hou ook niet van elke vrouw, maar mijn vader was altijd trouw aan mijn moeder, dus ik dacht: hoppakee, er tegenin! Zeggen dat je elkaar na de dood nooit meer tegenkomt, en dan zeggen: ik hou van je, dát is krachtig. Het schuldgevoel dat ik niet in precies dezelfde God van mijn vader zou geloven, is jaren geleden van me afgevallen. Mijn toenmalige vriendin dacht dat ik vreemdging – terwijl ik daar nog te suf voor ben. Ik voelde me schuldig om iets wat ik niet had gedaan, en dat deed me terugdenken aan vroeger. Hij ziet je, hoor, als je niet naar de kerk gaat... Ik bedacht opeens: welk opperwezen verlangt nou dat ik in hem geloof? Is dat niet te menselijk, narcistisch? Ja, dus hoef ik me er niet mee bezig te houden.'

Matthijn, jij zingt dat we net genoeg licht hebben om de weg naar huis te vinden, terwijl voor jou, Stef, de reis het einddoel is. Klopt dat?

Stef, inmiddels naar het puntje van zijn stoel geschoven: 'Daar ben ik inmiddels wat in veranderd. Nietzsche omschreef God als 'de verst verwijderde voorouder'. Hoe verder een voorouder van je afstaat, hoe hoger de status. Ik ben genetisch een optelsom van mijn voorouders. Natuurlijk is er een bestemming, maar die ligt ver voorbij ons. Niettemin heb je wel een richting nodig; daarvoor

moet je het geloof gebruiken, anders heeft het geen zin.'

Matthijn: 'Ik was het eerste halfuur na de geboorte van mijn eerste zoon alleen met hem, na een keizersnee. Toen ik daar stond, met hem in m'n armen, begreep ik opeens: dát is Gods onvoorwaardelijke liefde. Want op dat moment zou ik een kogel voor dat ventje opvangen, terwijl hij me nog niet eens herkende. Het hoofddoel van mijn leven is sindsdien: de sterke schouders zijn waar mijn kinderen op kunnen staan. De rest mag je allemaal hebben.'

Stef: 'Geef maar!'

Matthijn: 'Haha, best. Ik stuur wel een factuur.'

Stef, weer serieus: 'Ik vraag me weleens af of ik een goede vader ben. Tijdens deze tour zie ik mijn gezin drie weken niet, veel te lang. Het moeilijkste van het vaderschap? Het legt al je zwakheden bloot. Je wordt kwaad en denkt direct daarna: waarom word ik kwaad op die gasten, kan het niet anders? Ik ben blij dat ik niet jonger vader ben geworden, want ik was duidelijk niet op zoek naar een moeder voor mijn kinderen. Alleen maar bezig met liedjes.'

KNEUSJES

Matthijn verzucht dat Stef – een grote inspiratiebron – altijd zo relaxed het podium opstapt. Zelf schiet hem voor een voorstelling steeds weer de gedachte door het hoofd: wat als niemand hier op zit te wachten? Daarom moet de focus honderd procent zijn, stelt hij. Offdays zijn geen optie.

Stef: 'Terecht, je moet elke keer alles willen geven. Het is een roeping, geen beroep. Die ontspannenheid komt met

••••

'God gebruikt al jaren kneusjes en ik ben daar één van'

••••

de jaren. Maar hoe sta jij er vooraf dan in? Moet er eerst een zegen op rusten?'

Matthijn: 'Nee. God gebruikt al jaren kneusjes en ik ben daar één van. Toen ik laatst in Nashville met anderen liedjes schreef, zei iemand: "Ik hoef niet beroemd te worden, *the songs are the stars*".'

Stef: 'Hé, mooi!'

Matthijn: 'Maar vooraf spreek ik wel altijd de votum uit: onze hulp en onze verwachting is van God die hemel en aarde gemaakt heeft en trouw is tot in eeuwigheid.'

Stef, lachend: 'Dat moet ik met mijn band 's proberen! Ons credo is: uit de chaos ontstaan vaak nieuwe nummers. De aarde was eerst ook woest en leeg.'

Matthijn: 'Het blijft een pittig vak, je kunt op je bek gaan. Dan maar in de

••••

'Ijdelheid – als je die niet erkent, pakt 'ie je van achteren'

••••

spotlights, dan hebben anderen er nog plezier van. Wat ik trouwens ook van jou kan leren, Stef, is trouw zijn aan je vak. Je dient al jarenlang Nederlanders, Belgen en Afrikanen met kunst, verhalen en liedjes die ergens over gaan. Dienen, ja, zo zie ik het. Mensen zeggen weleens: "Jij speelt elke avond voor God". Néé, ik speel voor mensen! Ik leef in het licht van God, maar ik speel die avond voor mensen.'

Stef: 'Dat woord 'dienstbaar' is belangrijk voor mij geworden. Ik heb tot mijn veertigste geworsteld met wie ik ben en wat ik wil maken. En met ijdelheid. Als je die niet erkent, pakt 'ie je van achteren.'

Beide zangers vinden het liedjesschrijven het mooist aan hun vak. Een bijna goddelijk proces, zegt **Matthijn**, van niets iets maken. Terugkijkend naar de dag dat ze samen *Lichtjes in de mist* schreven: 'Henk Pool zat achter de vleugel, en wij begonnen wat te praten en te schrijven. Jij kwam met de zin: *de kern is onbereikbaar*. Daar voegde ik aan toe: *...en toch is ze overal*. Zo bijzonder: we begonnen de dag met koffie, een beetje lullen en een leeg A4'tje, en aan het eind van de dag hadden we iets gemaakt dat de ruimte vulde. Magisch!'

Stef: 'Voor veel mensen is applaus het einddoel, maar voor mij is dat het moment dat m'n liedje de zaal raakt.'

Matthijn: 'Ja, dát is het!'

Stef: 'Zo'n liedje is je kindje. Vroeger ging ik als een getormenteerde dichter aan mijn bureau zitten, maar dan kwam

Wie is Matthijn Buwalda?

Matthijn Buwalda (1982, Smallerland) woont met zijn vrouw en drie kinderen in Hilversum. Hij bracht drie albums uit en toert met zijn liedjes en verhalen langs theaters. In 2015 won hij de BUMA Cultuurprijs Beste Lied voor het nummer Nog één rivier.

er vaak niks. Nu ga ik in een Afrikaanse kerk zitten en schrijf ik een nummer als *Gelukkig*. Of ik ontmoet zo'n onnozelaar als Matthijn. Maar sommige liedjes móet je alleen schrijven, zoals het lied van Ruth, *jouw land is mijn land*. Dat refrein rolde er direct uit.'

Matthijn: 'Dat herken ik. Het doek valt vast een keer, maar ik stop nooit met schrijven.'

Stef, gek stemmetje: 'Als ik niet zou schrijven, dan had ik met een spuit in mijn arm bij dominee Visser aan de Lijnbaan in Rotterdam gezeten!' Dan: 'Matthijn is ook zo'n type, dat zie je van ver. Er komt te veel bij hem binnen.'

OVERGAVE

Een bandlid klopt op de deur en geeft de naam van een restaurant door. Stef

nodigt ons uit mee te gaan, maar eerst werpen Matthijn en hij desgevraagd nog een snelle blik op de toekomst.

• • • • 'Ik vraag me weleens af of ik een goede vader ben'

• • • •

Matthijn: 'Ik zou in een vrijstaand huis met een veranda willen wonen, en dan samen met mijn vrouw Annemieke slechte wijn drinken en goede grappen maken.'

Stef: 'Waarom nou weer slechte wijn?'

Matthijn: 'Of andersom, wat maakt het uit. Maar het lijkt me fantastisch om het ouder worden met haar mee te maken. En ik hoop nog veel te spelen en te schrijven. Voor m'n gevoel ben ik net onderweg, ik ben 33.'

'Ik had je vader kunnen zijn!', zingt **Stef** volkszangerig. 'Wat ik nog wil bereiken? Ik voel de laatste vijftien jaar dat ik steeds nog ruimte kan bijwinnen, kan groeien. Als je kinderen zoiets niet in je naar boven halen, heb je de boot gemist. Niet dat ik door hen een beter mens ben geworden, maar toen ik wist wie de vrouw van mijn kinderen zou worden, kwam ik wel thuis, ja. Een kwestie van overgave.'

Dat is de belangrijkste les die ik heb geleerd: geef je over.' • • • •

Gerteke

GERTEKE ALMEKINDERS IS ONZE EIGEN VRAAGBAAK. OOK EEN PRANGENDE VRAAG? MAIL 'M NAAR GERTEKE@DAG6.NL EN ALLES KOMT GOED.

FLAPUIT

Ik ben best wel lomp en zeg vaak dingen die totaal anders overkomen dan hoe ik ze bedoel. Ik heb het er al uitgeflapt voor ik er erg in heb! Wat kan ik doen om daar wat socialer in te worden?

Weet je zeker dat je echt lomp overkomt? Vaak vinden mensen een flapuit best leuk, hoor. En je kunt ook leren om het in je voordeel te gebruiken. Als je jezelf traint om net iets langer te wachten met antwoorden en een snelle inschatting maakt van wat je wel en niet moet zeggen, kun je juist ontdooien, uitlokken, een lachsalvo aanwakkeren enz. Dan is het juist heel erg leuk! Maar als je echt grof bent en vaak merkt dat mensen beledigd of op een vervelende manier in de war zijn door de dingen die je spontaan zegt, is het wel goed om jezelf hierin wat etiquette aan te leren. Probeer eerst om steevast even te wachten voordat je reageert. Denk in de pauze die je hebt of het opbouwend of nuttig is wat je gaat zeggen. En besluit dan of je het zegt of niet. Vergt even wat training, maar zorgt dat je zeker socialer overkomt.

EVANGELIST

Ik heb leuke contacten in mijn straat en regel er ook best veel voor. Maar het blijft zo oppervlakkig allemaal. Soms zou ik best wat meer willen delen over mijn geloof in God. Ze weten dat ik christen ben en meestal maken we er grapjes over, maar dat levert bij mij wel een innerlijk conflict op. Zou ik meer over God moeten praten?

Waarom zou je dat meer moeten doen? Omdat je wilt evangeliseren? Jezus wilt promoten? Omdat je de gesprekken meer inhoud zou willen geven? Ik zou eerst je motivatie straight maken voor jezelf. Vervolgens onderzoek je of die motieven juist zijn. Het is cliché, maar evangeliseren doe je vaak meer met je daden dan met je woorden. En eigenlijk zou jouw levenshouding, zonder dat je daar je best voor doet of dat geforceerd moet laten zien, door Jezus gevormd moeten zijn. Je bent zijn visitekaartje. En iemand kan dat visitekaartje willen hebben. Of niet. Dat ligt aan de mensen. Zie mensen zoals ze zijn, behandel hen volgens het Evangelie, leef met God en je evangeliseert. Dan hoef je er niet per se meer over te praten. Dat gezegd hebbende leven wij in een land waarin jij vrij bent om een overtuiging te hebben en daarover te praten. Iedereen met een passie spreekt daar geregeld over. En als je een klik hebt met elkaar, mag je heus laten weten hoe jij over dingen denkt. Als het goed is, is er respect en interesse. Stop jezelf niet onder stoelen of banken!

ONTDOOIER

Ik heb last van voorjaars-schoonmaakkriebels, maar één ding doe ik altijd maar half-half of gewoon niet: mijn vriezer schoonmaken. Ik zie daar altijd als een berg tegenop. Wat is de beste manier om mijn vriezer weer hygiënisch te maken?

Als je vriezer zo goed als leeg is, zet je vriezer of koelkast uit. Als je je etenswaren gewoon in je koelkast laat staan met de deur dicht, blijft het voldoende koel om houdbaar te blijven. De deur van je vriezer houd je uiteraard open, evenals de luikjes. Bakken of lades kunnen eruit. Als het goed is, zit er onderin je vriezer een lekklep die je kunt openzetten. Daaronder leg je een handdoek met een bak erop, die het smeltende ijs opvangt. Je kunt het smeltproces helpen door bakjes kokend water in je vriezer te zetten of alles in te spuiten met kokend water. Als alles is ontdooid en je hele vriezer leeg is, maak je 'm schoon met een sopje met allesreiniger of azijn. Vergeet ook niet de rubberen gleuven om je deur goed te boenen. Probeer echt alles in je vriezer te poetsen, ook de plekken helemaal achterin of moeilijke rooster enzovoorts. Daar heb je straks alleen maar profijt van. Nadat je de vriezer hebt schoongemaakt, ga je alles nog af met een schoon doekje met alleen water en daarna nog met een droge doek. Laat de vriezer even goed droog worden voordat je de (ook schoongemaakte) lades en toebehoren weer terug zet. • • • •